

Kubinszky Mihály: Megjegyzés az égő pusztához

A Soproni Szemle ez évi első száma méltón megemlékezett a hatvan évvel ezelőtt történt szomorú eseményekről, amelyek a második világháború végén Sopron várost is sújtották. A „Három írás-három sors” cím alatt megjelent visszaemlékezések közül az első, Csatkai Endre önéletrajzi írásának részlete, megrázó és történetileg hiteles. Ugyanúgy hitelesnek tűnik Stánitz Antal, egykori osztálytársam visszaemlékezése, mely megannyi, akkor külföldre vetődött nyugat-magyarországi lakos sorsára emlékeztet. A kettő között található íráshoz, mely Andrassy-Kuylenstierna Stella „Ég a puszta” c. Svédországban még 1948-ban kiadott könyvéből származó kivonat, azonban néhány megjegyzést szeretnék fűzöm. Mert ez az írás a másik kettőtől eltérő műfaj. Megrázóan eleveníti fel a háború borzalmait. Egy olyan ország lakosaihoz szól, akik mindentől akkor távol maradhattak és a háború, a bombázások, a menekülés borzalmait nem élték át. Az írói szabadság természetesen a hatás érdekében a hiteles történeti **231**tényektől eltérő motívumokat is megenged, talán szinte meg is követel. De a „Soproni Szemle” helytörténeti folyóirat, mely az utókor részére forrásként is szolgálhat. Ezért szabad lenne felhívnom a figyelmet, hogy ebben az írásban az olvasó a való történetektől erősen eltérő ténnyel találkozhatott.

Sorrendben: Hepes alezredes valóban a Puma vadászrezred parancsnoka volt, de nem „a legsikeresebb harci pilóta”. A vadász-repülőezred nem Sopronba menekült, hanem áttelepült az egykor vas megyei Nagyszentmihályba (Grosspetersdorf), az írónőt kísérő pilóták bizonyára más alakulathoz tartoztak. Nagy tévedés, hogy az írás utolsó fejezete a sohasem létezett soproni repülőtéren „játszódik”, melyet az írás szerint akkor – március 28-án- amerikaiak bombáztak volna. Az utolsó amerikai bombázás Sopront 1945 március 4-én érte. A repülőtéren összesereglett embertömeg aligha tudott volna egy közeli „jéghideg hegyi patak”-ban vagy egy „rókalyukban” menedéket találni. Az írónőtől „néhány méter távolságra” egy német légvédelmi ágyú is alig nyithatott volna tüzet. Sopront nem március 29-én foglalták el az oroszok, az első páncélos-ék március 31-én ért ide (nyugat felől érkezve). Az Esterházyak cseklézi kastélya nem Sopron közelében van, hanem Pozsonytól is még 17 km-re, északkeletre. Sopronban nem volt svéd konzulátus, s az eddigi történeti ismeretek szerint legalábbis valószínűtlen, hogy Wallenberg a körülzárt Budapestről Sopronig eljutott volna.

Megjegyzem, hogy a cikkből hitelesek Tóth Sándor történésznek az író életére vonatkozó érdekes adatok, köszönet érte.

2005. LIX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / Munkatársaink

Munkatársaink

Andrassy Péter középiskolai tanár, 9400 Sopron, Juharfa u. 18.

Dávid Ferenc művészettörténész, tud. Munkatárs,
MTA Művészettört. Kutató Intézet, 1014 Bp., Úri u. 49.

Dominkovits Péter főlevéltáros, Soproni Levéltár, 9401 Sopron, Pf.82.

Domonkos Ottó ny. múzeumigazgató, Soproni Múzeum, 9401 Sopron, Pf. 68.

Gömöri János régész, történettud. Kandidátusa, Soproni Múzeum, 9401 Sopron, Pf. 68

Jerem Erzsébet kandidátus, egyetemi docens,
Miskolci Egyetem Ős- és Ókortörténeti Tanszék, 1250 Bp. Pf. 41.

Kaus Karl régész, Burgenländisches Landesmuseum, A-7000 Eisenstadt

Kiss Andrea Phd.hallgató, CEU Medieval Studies Department, 1051 Bp., Nádor u. 9+.

Kiss Melinda művészettörténész, Soproni Múzeum, 9401 Sopron, Pf. 68.

Kubinszky Mihály ny. egyetemi tanár, 9400 Sopron, Kökényes köz 3.

Molnár László, ny. múzeumigazgató, Sopron, Fő tér 7.

Piti Ferenc tudományos főmunkatárs,
Szegedi Tudományegyetem, MTA-SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport,
6722 Szeged, Egyetem u. 2.

Turbuly Éva levéltárigazgató, Soproni Levéltár, 9401 Sopron, Pf. 82.

Vásáros Zsolt építész, Narmer Építészeti Stúdió, 1111 Bp., Petőfi u. 15.

2005. LIX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM / 232INHALTSVERZEICHNIS

232INHALTSVERZEICHNIS

Ödenburger Rundschau, Lokalhistorische Quartalschrift, Redaktion: Katalin Szende

Preisausschreibung

NEUBEGINN DER ÖDENBURGER RUNDSCHAU VOR 50 JAHREN

Ottó Domonkos: 50 Jahre Ödenburger Rundschau II.: Stadtgeschichte, Denkmalschu
Museumsangelegenheit

UNSERE SACHLICHE ERBE

Erzsébet Jerem – Zsolt Vásáros: Das geplante touristische Besucherzentrum und Aussichtsturm
Bécsi-domb in Ödenburg

János Gömöri – Karl Kaus: „Panem et circenses”. Das Amphitheater in Scarbantia und sein Publikum

Andrea Kiss – Ferenc Piti: Das „Fok” des Neusiedler-See

Melinda Kiss: Spätrenaissance und Frühbarock Grabdenkmäler in Ödenburg

KLEINE MITTEILUNGEN